

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Silius Italicus, poēta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. [...] Gloriam Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

.....
Cum Accius ex urbe Rōmā Tarentum venisset, ubi Pacuvius grandi iam aetate recesserat, devertit ad eum. Accius, qui multo minor natu erat, tragoediam suam, cui «Atreus» nomen est, ei desideranti lēgit.

.....
Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit. Legātum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore. Gallus, periculum veritus, constituit ut tragulam mitteret. Haec casu ad turrim adhaesit et tertio post die a quodam milite conspicitur et ad Cicerōnem defertur. Ille epistulam perlegit militesque adhortatur ut salutem sperent.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

vir	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
libri	: την κλητική του ενικού αριθμού
eius (το πρώτο):	την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
se (το πρώτο)	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο α΄ πρόσωπο
Pacuvius	: την κλητική του ενικού αριθμού
nomen	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
rem	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
casu	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
turrim	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
salūtem	: την ονομαστική του ενικού αριθμού.

Μονάδες 10

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- B1β.** **pulchri:** να γράψετε τον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου στην αφαιρετική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος.
multo: να γράψετε τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος.
minor: να γράψετε τον θετικό βαθμό του επιθέτου στο ίδιο γένος, στην ίδια πτώση και στον ίδιο αριθμό.
celeriter: να γράψετε τον υπερθετικό βαθμό.

Μονάδες 5

- B2α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

erat (το πρώτο)	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στην ενεργητική περιφραστική συζυγία (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)
tenēbat	:	τη γενική του γερουνδίου
venisset	:	τη μετοχή του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος για το γένος, τον αριθμό και την πτώση)
recesserat	:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
desideranti	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
adīre	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
possit	:	το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου
veritus	:	το απαρέμφατο του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο της μετοχής)
conspicitur	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 9

- B2β.** **defertur:** να γράψετε το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής όλων των χρόνων στην ενεργητική φωνή.

Μονάδες 6

- Γ1α.** Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

poēta: είναι.....στο

cui: είναι.....στο.....

casu: είναι.....στο

Μονάδες 6

- Γ1β.** Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και την παθητική σε ενεργητική:

«**Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris [Caesar] mittit**» (μονάδες 4).

«**Haec [...] tertio post die a quodam milite conspicitur**» (μονάδες 4).

Μονάδες 8

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ1γ. «**Tarentum**»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η στάση σε τόπο.

Μονάδα 1

Γ2α. «**Cum Accius ex urbe Rōmā Tarentum venisset**»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να δηλώνει το προτερόχρονο με διαφορετικό τρόπο.

Μονάδες 2

Γ2β. «**adfore**»: να εντοπίσετε το υποκείμενο του απαρεμφάτου (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την πτώση του (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2γ. «**ut tragulam mitteret**»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2δ. «**periculum veritus**»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δύο προτάσεις έτσι, ώστε η μία να εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (μονάδες 3) και η άλλη το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής λογικής διεργασίας (μονάδες 3).

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο **εξώφυλλο** να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο **εσώφυλλο πάνω-πάνω** να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην **αρχή των απαντήσεών σας** να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Μετάφραση:

Ο Σίλιος ο Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα δεκαεπτά βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της του παρέμενε στην Καμπανία... Τη δόξα του Βιργιλίου επιδίωκε και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του. Τον τιμούσε, όπως ο μαθητής το δάσκαλο. Το μνημείο του, που(= το οποίο) βρισκόταν στη Νεάπολη, θεωρούσε σαν ναό(= ως ναό).

Όταν ο Άκκιος είχε έρθει από την πόλη Ρώμη στον Τάραντα, όπου ο Πακούβιος είχε αποσυρθεί σε μεγάλη ήδη ηλικία, κατέλυσε σε αυτόν. Ο Άκκιος, ο οποίος(=που) ήταν πολύ μικρότερος στην ηλικία, διάβασε σ' αυτόν που (ή: επειδή) το επιθυμούσε, την τραγωδία του, η οποία(=που) ονομάζεται "Ατρέας" (= της οποίας το όνομα είναι "Ατρέας").

Για το λόγο αυτό στέλνει επιστολή γραμμένη στα ελληνικά. Συμβουλεύει τον απεσταλμένο, αν δεν μπορέσει να πλησιάσει, να δέσει την επιστολή στον ιμάντα του ακοντίου και να (το) ρίξει μέσα στο στρατόπεδο. Στην επιστολή γράφει ότι θα έρθει γρήγορα με τις λεγεώνες (του). Ο Γαλάτης, επειδή φοβήθηκε τον κίνδυνο, αποφάσισε να ρίξει το ακόντιο. Αυτό τυχαία καρφώθηκε σε έναν πύργο και τρεις μέρες αργότερα(= μετά από τρεις μέρες) γίνεται αντιληπτό από κάποιον στρατιώτη και μεταφέρεται στον Κικέρωνα. Εκείνος διαβάζει μέχρι τέλους την επιστολή και προτρέπει τους στρατιώτες να ελπίζουν (σ)τη σωτηρία (τους).

B1.α) viorum

liber

ea

nobis

Pacuvi

nomina

res

casuum

turri

salus

β) pulchriore

plus – plurimum

parrus

celerrime

B2.α) futurus eras

tenendi

venturus

recedemus

desiderent

adeunto

potuerim

veritutum esse

conspicaris

β) defers

deferebas

deferes

detulisti

detuleras

detuleris

Γ1. α) poeta: είναι ονοματικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός

παράθεση στο silius

cui: είναι δοτική προσωπική κτητική στο est

casu: είναι αφαιρετική οργανική του τρόπου στο adhaesit

β) “ Quam ob rem epistula conscripta Graecis litteris mittitur a Caesare ”

“ Hanc tertio post die quidam miles conspicit ”

γ) Tarenti: απρόθετη γενική – όνομα πόλης β’ κλίσης ενικού αριθμού

Γ2. α) Ubi(postquam – ut) Accius ex urbe Roma Tarentum vēnit

(Ubi- postquam- ut + οριστική Παρακειμένου)

β) Υποκείμενο απαρεμφάτου: se

Βρίσκεται σε αιτιατική γιατί είναι υποκείμενο ειδικού απαρεμφάτου με ταυτοπροσωπία και επαναλαμβάνεται σε αιτιατική με τη χρήση της προσωπικής αντωνυμίας (λατινισμός)

γ) ut tragulam mitteret: δευτερεύουσα ουσιαστική βουλευτική πρόταση

Εκφέρεται με Υποτακτική γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό. Συγκεκριμένα με Υποτακτική Παρατατικού(mitteret) σε εξάρτηση από ιστορικό χρόνο(constituit)

Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή(

συγχρονισμός κύριας και δευτερεύουσας πρότασης) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

Λειτουργεί ως Αντικείμενο στο *constituit*.

δ) *periculum veritus*

αντικειμενική αιτιολογία: *quod periculum veritus erat*

αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας: *cum periculum veritus esset*

Επιμέλεια Θεμάτων
Αγγελική Παπακανέλλου
Εύκλεια Τσιβιλή